

1. Tarnowska Żeńska Drużyna Skautowa; pierwsza od lewej stoi Jadwiga Braun; Jerzy Braun, późniejszy poeta, filozof, historyk, dramaturg, publicysta i działacz społeczny, urodził się w 1901 roku w rodzinie związanej z harcerstwem; ojciec Karol był prezesem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Dąbrowie Tarnowskiej; matka Henryka Maria z domu Miller prowadziła Hufiec Żeński w Tarnowie, a w latach 1926–1930 była komendantką Chorągwi Żeńskiej ZHP w Krakowie; bracia Kazimierz i Juliusz należeli wraz z Jerzym do 3. Tarnowskiej Drużyny Harcerzy im. Michała Wołodyjowskiego, działającej prężnie w II Gimnazjum im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnowie; siostra Jadwiga należała do 1. Tarnowskiej Żeńskiej Drużyny Skautowej, 1919, Materiały Jadwigi Braun-Domańskiej, APAN, III-367, j. 27

Jerzy Braun z matką Henryką Marią i siostrą Jadwigą; Jerzy Braun w swojej macierzystej drużynie kolejno pełnił funkcje zastępowego i drużynowego; następnie został komendantem Hufca Harcerzy w Tarnowie i otrzymał zaszczytny stopień harcmistrza; aż do wyjazdu na studia w Krakowie był redaktorem naczelnym miesięcznika „Czuwaj”, drugiego po lwowskim „Skauce” harcerskiego pisma na terenie byłej Galicji; wniósł duży wkład w powstanie pierwszych pieśni i piosenek harcerskich; był współautorem międzynarodowego hymnu harceerek *Hej, przed nami bramy świata* oraz autorem *Szopki harcerskiej*, wystawianej w tarnowskim „Sokole”, 1916, Materiały Jadwigi Braun-Domańskiej, APAN, III-367, j. 34

5. Harcerz postępuje po rycersku

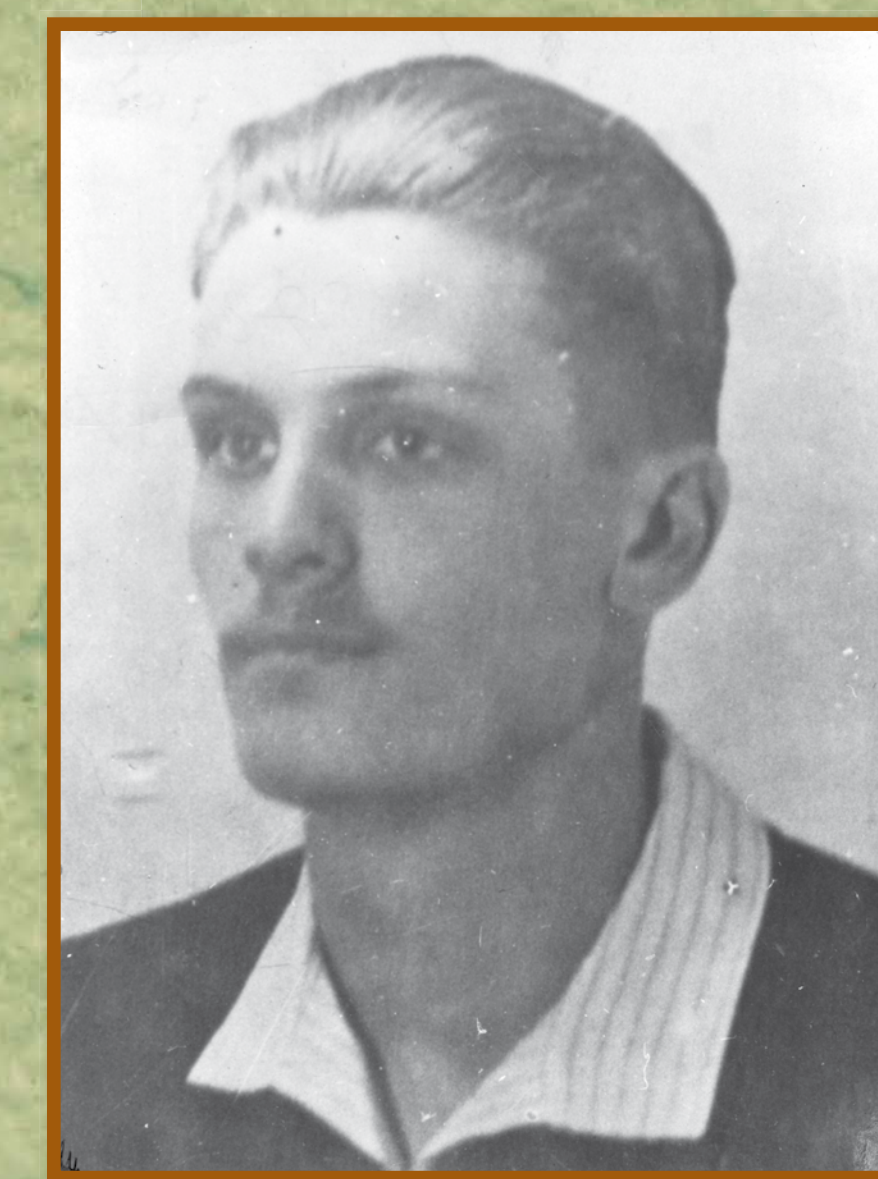
Ideologia polskiego skautingu nawiązywała do cnót rycerskich, stanowiących podstawę honorowego kodeksu rycerza. Etos rycerski znalazł wyraz w prawie harcerskim. Drużyny skautowe przybierały nazwy znanych z odwagi i lojalności postaci historycznych i literackich, takich jak Zawisza Czarny czy Michał Wołodyjowski. W listopadzie 1918 roku Jerzy Braun, drużynowy 3. Tarnowskiej Drużyny Harcerzy im. Michała Wołodyjowskiego, napisał i skomponował *Płonie ognisko i szumią knieje* — pieśń, której fragment patriotyczny nawiązywał do „rycerstwa od kresowych stanic” i „obrońców ukraińskich granic”. Wkrótce był on odśpiewywany na początku każdego ogniska. Znały go wszystkie drużyny harcerskie Rzeczypospolitej. Słowa „pieśń potężna, pieśń jak dzwon” nawiązywały do popularnej *Roty*.

„Ich [pieśni] walor literacki był oczywiście sprawą drugorzędą. Powstawały spontanicznie, z rytmem maszerujących nóg, z łopotem harcerskich chorągiewek zastępowych, z werbli defilujących drużyn, z młodzieńczego uniesienia wolnością, piastowaną jako ideał od lat dziecinnych i dziś nareszcie urzeczywistnioną w wyniku oszałamiających przemian historycznych.”

Jerzy Braun, [w:] E. Sikorski, *O pieśniach i piosenkach harcerskich*, „Niedziela”, 22 stycznia 1984.

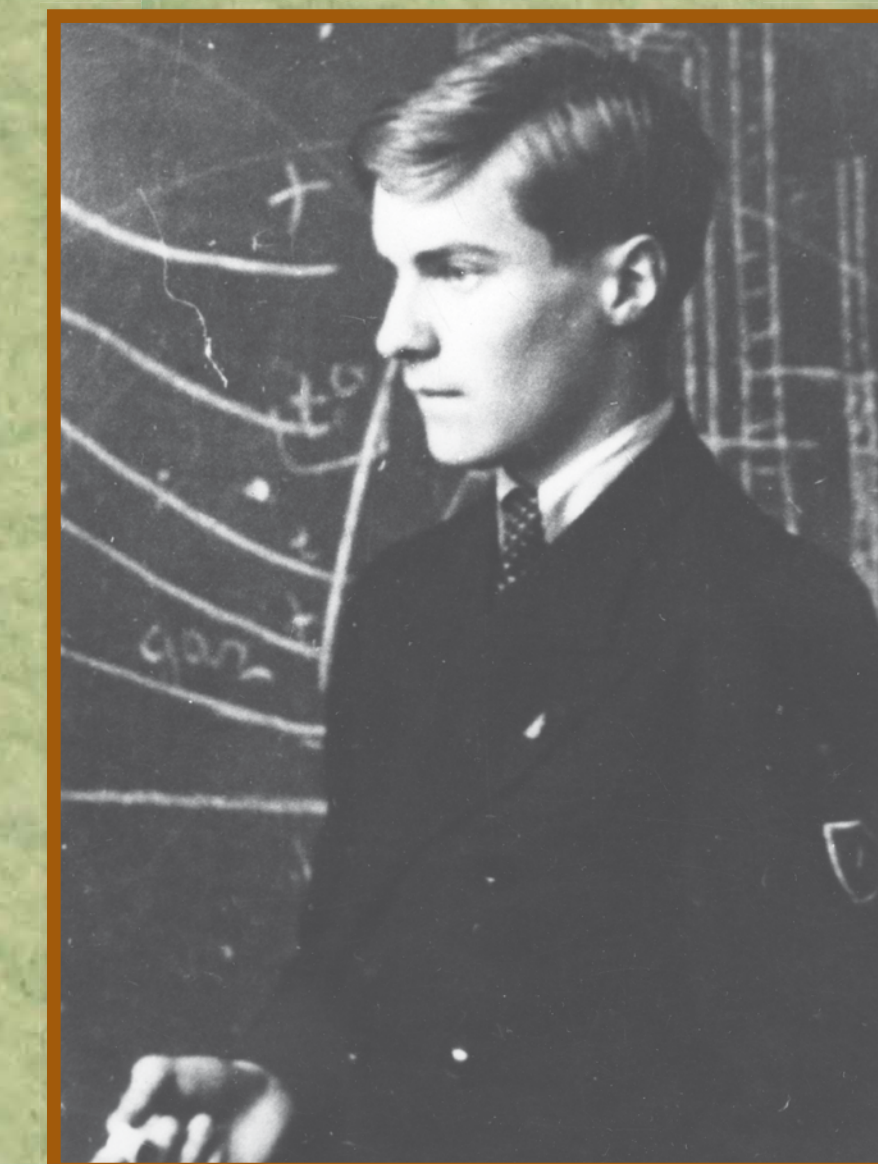
Jadwiga Braun-Domańska ukończyła w 1932 roku Oddział Dramatyczny Państwowego Konserwatorium Muzycznego w Warszawie, następnie występowała na scenach teatralnych Wilna, Łodzi, Łucka, Lublina i Bydgoszczy; po wybuchu wojny była zaprzysiężoną kurierką Związku Walki Zbrojnej, potem inicjatorką powołania Teatru Dramatycznego Armii Polskiej na Wschodzie (później Teatr Dramatyczny 2. Korpusu), 1936, Materiały Jadwigi Braun-Domańskiej, APAN, III-367, j. 27

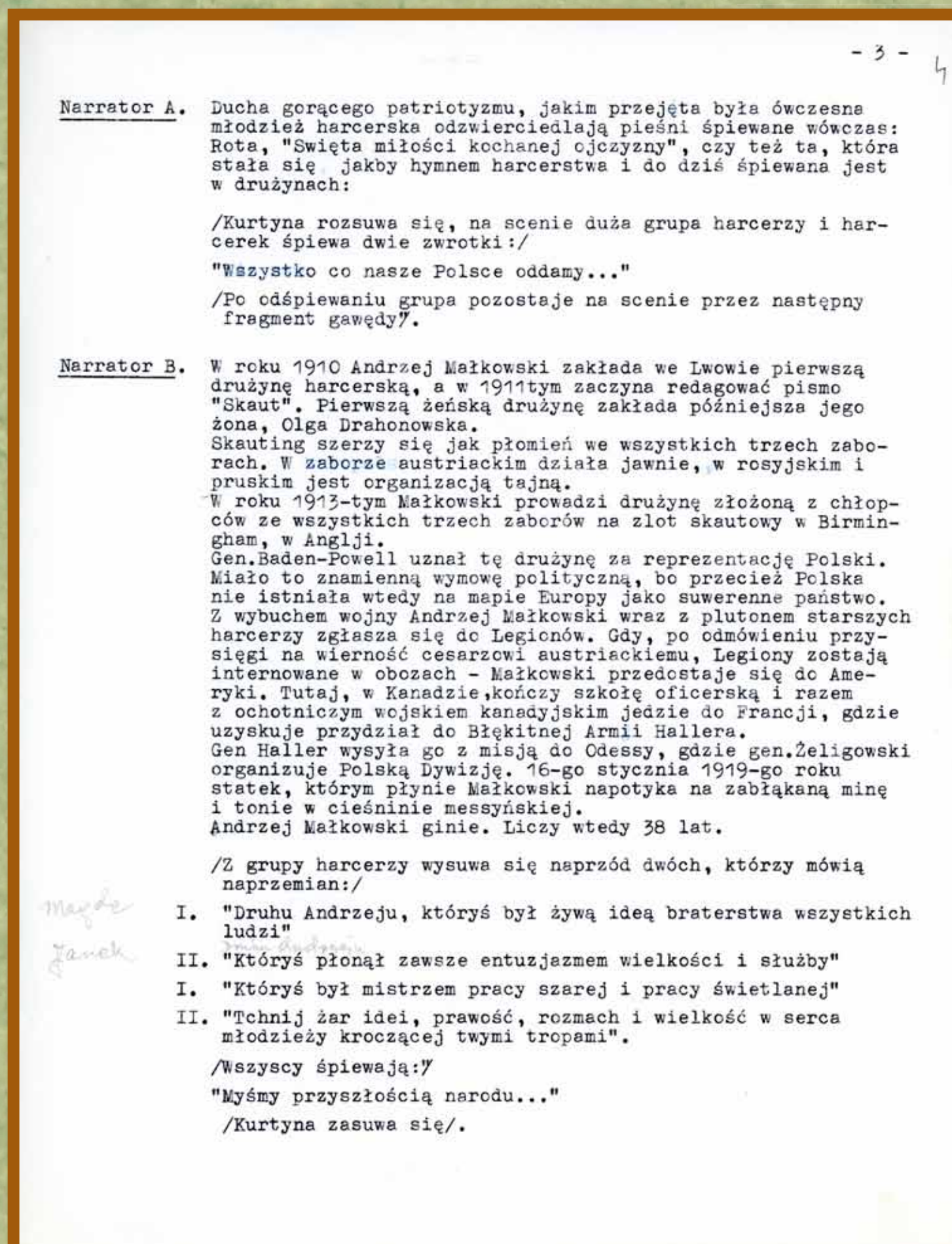
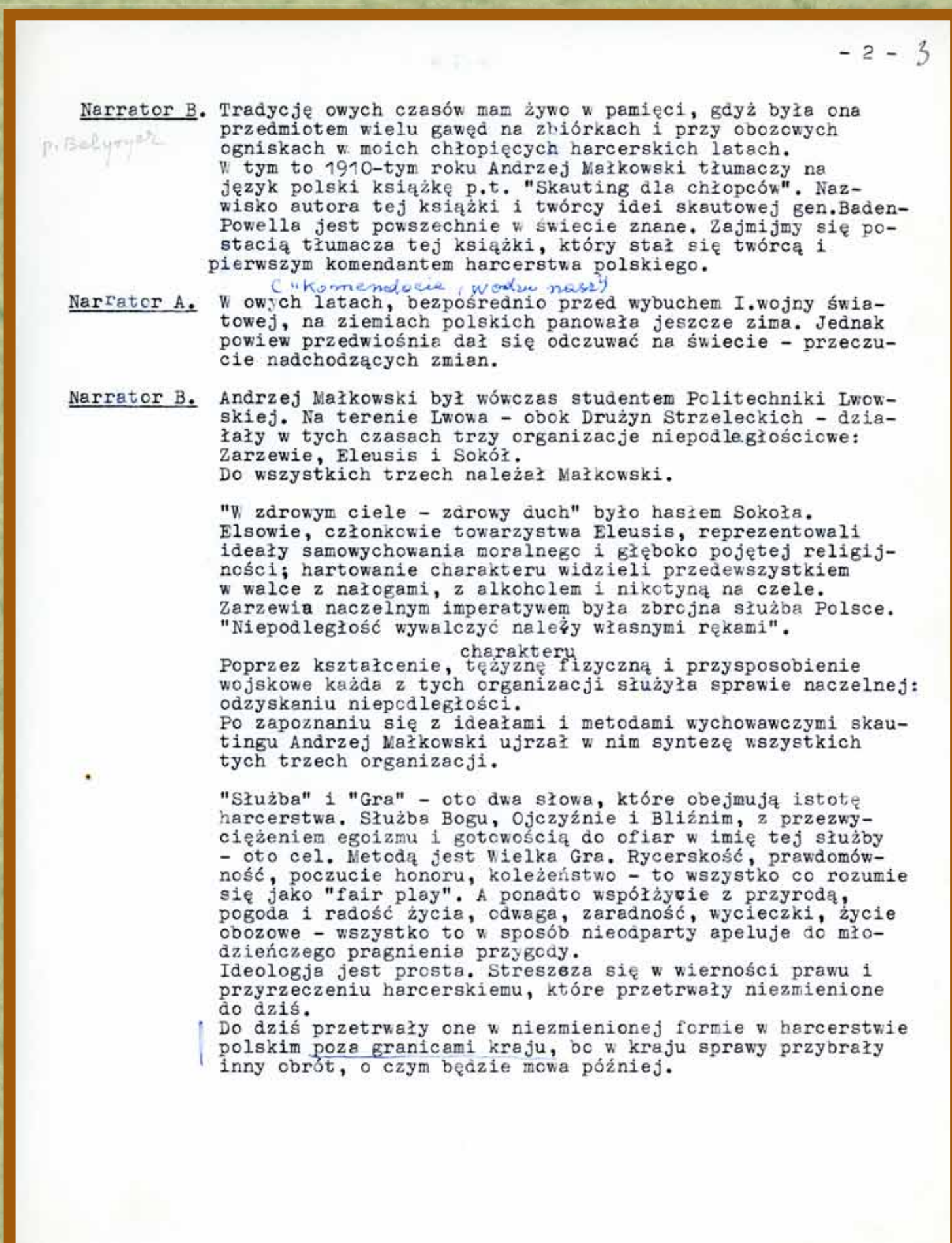
Maciej Aleksy Dawidowski, pseud. „Alek” (1920–1943), bohater książki Aleksandra Kamińskiego *Kamienie na szaniec*, instruktor harcerski, podharcistrz, sierżant, podchorąży Armii Krajowej; brał udział w akcjach „Kopernik”, „Kiliński” i w „Akcji pod Arsenalem”, podczas której został ciężko ranny i mimo operacji zmarł; został pośmiertnie odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari, 1939–1943, NAC, 37-1726

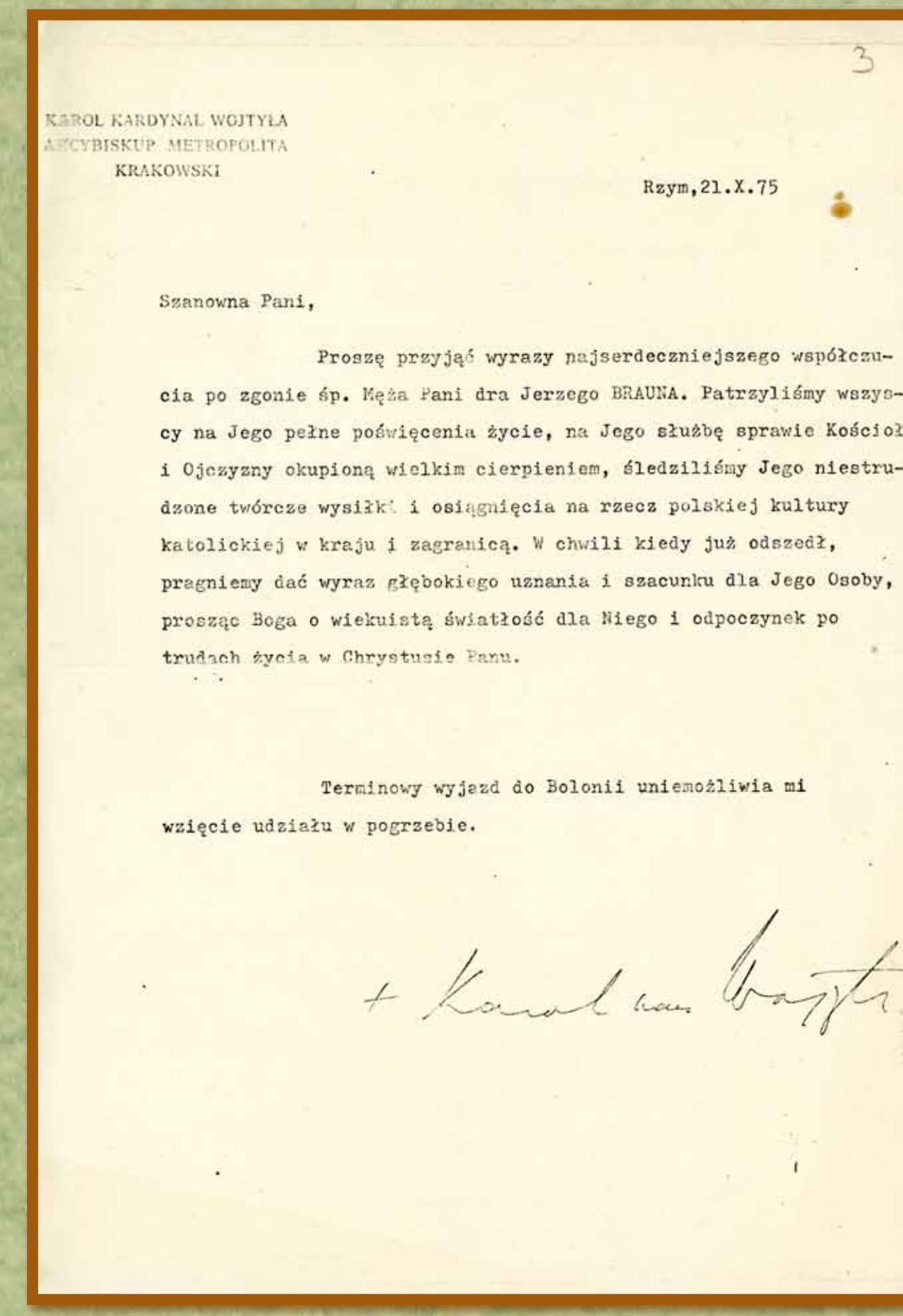
Jan Bytnar, pseud. „Rudy” (1921–1943), bohater książki Aleksandra Kamińskiego *Kamienie na szaniec*, podporucznik Armii Krajowej, bojownik Szarych Szeregów, harcmistrz; zmarł w wyniku odniesionych ran po bestialskich torturach podczas przesłuchiwania na Pawiaku i w warszawskiej siedzibie Gestapo w alei Szucha; odbity przez harcerskich przyjaciół podczas „Akcji pod Arsenalem”, został odznaczony pośmiertnie Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, 1939–1943, NAC, 37-1725

Tadeusz Zawadzki, pseud. „Zośka” (1921–1943), bohater książki Aleksandra Kamińskiego *Kamienie na szaniec*, instruktor harcerski, harcmistrz, podporucznik Armii Krajowej, komendant Grup Szturmowych na terenie Warszawy, uczestnik „Akcji pod Arsenalem”, 1939, NAC, 37-1730

Jadwiga Braun-Domańska, *Wczoraj i dziś Harcerstwa Polskiego*, słuchowisko w czterech częściach: *Wiosna* (1910–1921), *Lato* (okres międzywojenny), *Jesień* (lata wojenne), *Zima* (okres powojenny), przygotowane na podstawie relacji ustnych oraz tekstów pism harcerskich „Na Tropie” i „Ognisko”, po 1975, Materiały Jadwigi Braun-Domańskiej, APAN, III-367, j. 17

Najserdeczniejsze wyrazy współczucia po śmierci Jerzego Brauna przesłane jego żonie Hannie przez kardynała Karola Wojtyłę; od 1940 roku Jerzy Braun stał na czele katolickiej organizacji konspiracyjnej „Unia”, z którą związany był późniejszy papież Jan Paweł II; lata 1965–1975 Jerzy Braun spędził w Rzymie; pełnił funkcję nieoficjalnego eksperta do spraw ekumenizmu; wygłaszał prelekcje w Radiu Watykańskim; uczestniczył w kongresach filozoficznych i teologicznych; na pogrzebie w Rzymie w 1975 roku przyjaciele odśpiewali pieśń *Płonie ognisko i szumią knieje*, 21 października 1975, Materiały Jadwigi Braun-Domańskiej, APAN, III-367, j. 34